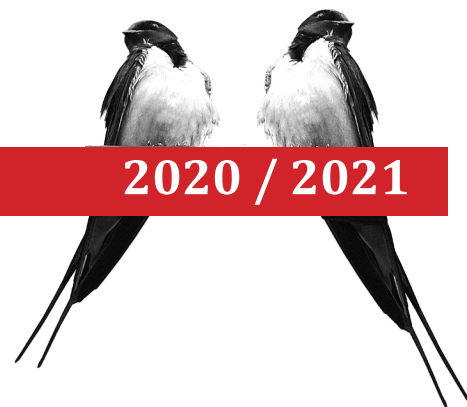

JASKÓŁKI

BIULETYN FUNDACJI „ZAWSZE WARTO”

2020 / 2021

WYDANIE SPECJALNE

VIII Dyktando Niepodległościowe
„Po polsku o historii”

Dyktando
Niepodległościowe

Dyktando Niepodległościowe „Po polsku o historii” to projekt edukacyjny realizowany od roku 2013 przez krakowską Fundację „Zawsze Warto” we współpracy ze Stowarzyszeniem Polonistów. Adresowany jest do uczniów wszystkich poziomów edukacji szkolnej.

Celem przedsięwzięcia jest wsparcie nauczycieli i uczniów w poszukiwaniu ciekawych form nauki łączących znajomość poprawnej polszczyzny i ortografii z przypomnieniem najważniejszych wydarzeń i postaci najnowszej historii Polski (po 1918 roku).

Jest również Dyktando formą wspólnych, szkolnych obchodów Święta Niepodległości, bez zbędnych słów, patosu i okolicznościowych ozdobników.

Powodem powstania projektu była zbliżająca się 100. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości oraz chęć zaproponowania szkołom niestandardowego sposobu obchodów nadchodzącego jubileuszu.

Zanim jednak nadszedł jubileusz (2018 r.), projekt rozwinął się ponad zakres jednego, małopolskiego, województwa, a rosnące z roku na rok zainteresowanie konkursem sprawiło, że na trwałe wpisał się w program szkolnej edukacji, obejmując swym zasięgiem kolejne regiony.

Finałem projektu miało być jubileuszowe Dyktando w roku 2018. Edycja przygotowana na stulecie przerosła oczekiwania i plany.

W Dyktandzie udział bowiem wzięło niemal 60 000 uczniów z sześciu województw Polski południowej (dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie i śląskie) oraz pojedyncze szkoły z wielu innych regionów kraju, a także szkoły polskie zza wschodniej granicy.

Tak szerokie zainteresowanie oraz wysoka ocena wartości edukacyjnej przedsięwzięcia sprawiły, że projekt postanowiliśmy kontynuować a nawet rozszerzać w kolejnych latach.

Już w VII edycji (2019 rok) do konkursu przystąpili dodatkowo uczniowie województwa świętokrzyskiego. W tym roku (2020) dołączyła młodzież województwa pomorskiego.

Rok po roku rośnie liczba województw biorących udział w dyktandzie. To bez wątpienia efekt naszej żmudnej pracy, ale też zainteresowania projektem nauczycieli języka polskiego i historii, zaangażowanych zazwyczaj ponadprzeciętnie na rzecz szeroko rozumianej edukacji humanistycznej i społecznej w szkole i jej otoczeniu.

Od pierwszych edycji projektu wszystkie teksty dyktand, dla każdego etapu i każdego poziomu edukacji, przygotowują członkowie Stowarzyszenia Polonistów w Krakowie, zawsze w konsultacji z historykami.

Aby móc przeprowadzić wydarzenie o takiej skali i zasięgu, stworzyliśmy i wciąż rozszerzamy specjalną, dedykowaną aplikację pozwalającą rejestrować zgłaszające się szkoły, przysyłać koordynatorom szkolnym teksty dyktand, publikować wyniki etapu szkolnego i wojewódzkiego.

Trudne teksty dyktand i sprawnie działająca aplikacja to jednak tylko narzędzia.

Siłą projektu jest jednak przede wszystkim wartość merytoryczna tekstów, zgodność z podstawą programową oraz, co szczególnie warto podkreślić, sprawność organizacyjna naszych partnerów wojewódzkich. Są to szkoły o uznanym dorobku edukacyjnym, z licznymi sukcesami swoich absolwentów, znane z ponadprzeciętnego zaangażowania społecznego.

Absolutnego podkreślenia wymaga też zaangażowanie wolontaryjne kilku tysięcy nauczycieli przeprowadzających konkurs w szkołach i poprawiających prace uczniów w pierwszym etapie Chylimy corocznie czoło przed tą grupą nauczycieli-wolontariuszy.

STOWARZYSZENIE POLONISTÓW

Od pierwszej edycji Dyktanda partnerem organizacyjnym i merytorycznym jest niezawodnie Stowarzyszenie Polonistów.

Rokrocznie, od 2013 roku, członkowie Stowarzyszenia są autorami tekstów dyktand i innych materiałów wykorzystywanych w czasie Dyktanda Niepodległościowego „Po polsku o historii”, weryfikują również oceny etapu szkolnego i poprawiają prace etapu wojewódzkiego w Małopolsce.

Stowarzyszenie Polonistów to organizacja pozarządowa skupiająca aktywnych nauczycieli polonistów pracujących i emerytowanych; działa od ponad 10 lat. Stowarzyszenie prowadzi działania edukacyjne adresowane do uczniów i nauczycieli. Celem statutowym działalności Stowarzyszenia jest podnoszenie rangi nauczania języka polskiego jako JĘZYKA NARODOWEGO poprzez różne formy aktywności.

STOWARZYSZENIE
POLONISTÓW

VIII EDYCJA DYKTANDA – PATRONATY

dolnośląskie:

Roman Kowalczyk – Dolnośląski Kurator Oświaty
Cezary Przybylski – Marszałek Województwa Dolnośląskiego
Jacek Sutryk – Prezydent Wrocławia

małopolskie:

Barbara Nowak – Małopolski Kurator Oświaty
Witold Kozłowski – Marszałek Województwa Małopolskiego

opolskie:

Michał Siek – Opolski Kurator Oświaty
Arkadiusz Wiśniewski – Prezydent Miasta Opole

podkarpackie:

Małgorzata Rauch – Podkarpacki Kurator Oświaty
Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego

śląskie:

Urszula Bauer – Śląski Kurator Oświaty
Jakub Chelstowski – Marszałek Województwa Śląskiego

pomorskie:

Małgorzata Bielang – Pomorski Kurator Oświaty
Dariusz Drelich – Wojewoda Pomorski
Mieczysław Struk – Marszałek Województwa Pomorskiego
Wojciech Szczurek – Prezydent Miasta Gdyni
Sławomir Rybicki – Senator RP

świętokrzyskie:

Kazimierz Mądzik – Świętokrzyski Kurator Oświaty
Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

Nie sposób przeoczyć wsparcia, którego od pierwszej edycji udziela nam Społeczny Instytut Wydawniczy ZNAK. Pięknie dziękujemy za coroczne darowizny najlepszych pozycji książkowych wydawnictwa na nagrody dla laureatów i podziękowania dla nauczycieli zaangażowanych w projekt.

Dobrym duchem projektu jest Laboratorium Kosmetyków Naturalnych Farmona Sp. z o.o. obdarowująca corocznie swoimi znakomitymi kosmetykami zespoły nauczycieli poprawiające prace finałowe dyktanda.

PARTNERZY WOJEWÓDZCY

dolnośląskie	Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu
lubelskie	II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie
małopolskie	Stowarzyszenie Polonistów w Krakowie
opolskie	Liceum Ogólnokształcące nr III z Oddz. Dwujęzycznymi im. Marii Skłodowskiej-Curie w Opolu
podkarpackie	Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Strzyżowie
pomorskie	II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Gdyni
śląskie	Zespół Szkół im. Edyty Stein Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców w Lublińcu
świętokrzyskie	Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. św. Stanisława Kostki w Kielcach
Kresy	Stowarzyszenie Pomocy Polakom na Wschodzie „Kresy”

Nasi nowi partnerzy – koordynatorzy wojewódzcy Dyktanda

III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Skłodowskiej-Curie w Opolu istnieje od 1945 roku. Od 1992 roku należy do elitarnego Towarzystwa Szkół Twórczych, zrzeszającego najlepsze licea z całej Polski, współpracujące ze Stowarzyszeniem Szkół Aktywnych.

Świadectwem pracy są dokonania uczniów i nauczycieli oraz koncepcje pracy z uczniem zdolnym. Dzięki temu szkoła od wielu lat znajduje się w czołówce w rankingach najlepszych liceów w kraju, jest najlepszym liceum na Opolszczyźnie. Klasy ósme, tzw. „0”, stały się załącznikiem Publicznego Gimnazjum nr 9 z Oddziałami Dwujęzycznymi, które działało od 2002 r. Szkoła może pochwalić się wieloma laureami olimpijskimi m.in.: w dziedzinie chemii, biologii, matematyki, przedmiotów humanistycznych oraz języka angielskiego. Wielu absolwentów to stypendiści Towarzystwa Szkół Zjednoczonego Świata. W ramach klas patronackich uczniowie uczestniczą w wykładach i zajęciach na UO i PO. Szkoła organizuje wiele konferencji, goszcząc znane osobistości i profesorów. Wkrótce będzie realizować program matury międzynarodowej International Baccalaureate.

Wielką wagę placówka przykładła do pielęgnowania pięknej polszczyzny, rozwijania sprawności językowej, kształtowania postaw patriotycznych, stąd uczestniczenie w Dyktandzie Niepodległościowym.

Na edukacyjnej mapie Gdyni od 89 lat swoje miejsce ma **II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza**.

Jako szkoła łączy tradycję z nowoczesnością tworząc w ten sposób miejsce przyjazne i innowacyjne. Młodzi mieszkańcy Gdyni mogą się w niej kształcić, rozwijać pasje, tworzyć projekty i podejmować różne inicjatywy społeczne.

Aktywność i zaangażowanie od lat charakteryzuje uczniów II Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni. Biorą oni udział, między innymi, w wymianie ze Szwecją, Niemcami i Ukrainą, w Międzynarodowych Zawodach Prawniczych International Moot Court, (w styczniu 2020 roku odbyły się one w Gdyni, szkoła współorganizowała je z różnymi instytucjami Trójmiasta). Konkursy, projekty, zawody i różne inicjatywy tworzą bardzo dynamiczną, szkolną codzienność uczniów.

Z nową energią szkoła przystępuje w roku szkolnym 2020/21 do kolejnego przedsięwzięcia, jakim jest VIII Edycja Dyktanda Niepodległościowego „Po polsku o historii”. W ten nowatorski sposób chce włączyć się w obchody Święta Niepodległości, wziąć udział w lekcji historii i zwrócić uwagę młodzieży na potrzebę poprawnego posługiwania się językiem polskim.

Mimo rozlicznych epidemicznych trudności, zgodną wolą wszystkich partnerów projektu, wiosną 2020 podjęliśmy przygotowania do przeprowadzenia VIII edycji Dyktanda. Wierzyliśmy, że epidemia minie i konkurs uda się przeprowadzić.

Nie chcieliśmy przerywać tradycji jesiennego konkursu. W sierpniu przygotowania zostały dopięte na ostatni guzik, a szczęśliwie dla wszystkich, od 1 września szkoły podjęły normalną działalność. Etap szkolny został zrealizowany.

Mimo niepewności i obaw jakie obserwowaliśmy w szkołach na etapie konkursowych zgłoszeń, wzięło w nim udział ponad 25 000 uczniów. Prace sprawdziły szkolne komisje a koordynatorzy wojewódzcy potwierdzili wyniki uczniów zakwalifikowanych do kolejnego etapu. Tuż po tym, szkoły zostały znów zamknięte. Musieliśmy podjąć decyzję o zawieszeniu dyktanda do czasu, gdy warunki pozwolą na kontynuowanie projektu.

Etap wojewódzki udało się zrealizować dopiero 10 marca 2021.

Do finałowych zmagani przystąpiło łącznie, w trzech grupach wiekowych, 1152 uczniów.

Wyniki finałowego etapu, a zatem listy laureatów w każdym województwie pojawiły się na stronie internetowej projektu 29 marca.

W tym roku z laureatami i ich opiekunami nie spotkaliśmy się na Galach. Szkoły wciąż funkcjonowały w tym czasie on-line.

Najlepsi z najlepszych uhonorowani zostali specjalnymi dyplomami oraz dodatkowymi nagrodami rzeczowymi. Serdecznie gratulujemy zwycięzcom!

Korzystając z okazji, ogromne słowa uznania kierujemy do Partnerów wojewódzkich, dziękując za konsekwentną współpracę, cierpliwość i niezawodność. Za bycie z nami, ale przede wszystkim wspieranie tego wielkiego projektu edukacyjnego oraz za wspólne, aktywne obchody Święta Niepodległości.

W tym roku szczególne słowa podziękowania kierujemy również do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz Urzędu Miasta Gdynia za pomoc finansową w formie małych grantów. Wsparcie w roku wszechobecnej epidemii okazało się szczególnie cenne. Pięknie dziękujemy w imieniu wszystkich uczestników konkursu.

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Niepodległa

Ja. Lubię codzienność;
Szary świat, który niczym mnie nie zaskakuje.
Bardzo wygodnie jest czasem zerknąć przez okno,
by ujrzeć zataczającą się nudę.
Lubię być blisko mojej rodziny;
Te mgliste poranki,
gdy budzę się z myślą „Czas do szkoły”.
Mam. Mam dużo więcej niż tamci.
Mam wokół siebie cały świat,
który szepce mi czasem „zobacz, poczuj, przeżyj”.
Mam wyobraźnię. Ograniczoną do kilku wierszy, ale mam. Moją.
W tamtej skrzyni, pod komodą leżą zdjęcia. To tamci.
Szare dusze przyszyte do mundurów.
Kolejne ciosy, huki wystrzałów,
popychane przez nadzieję, która umiera ostatnia.
Ale umiera. Była ich siostrą bliźniaczką.
Oni walczyli o coś więcej niż poranne espresso
i pięć wypalonych cygar.
Na ich twarzach ktoś po kryjomu tatuował przerażenie,
starannie maskowane pudrem bohaterstwa.
Tak dobrze znane z kolejnych lekcji historii.
Z kieszeni tamtej dziewczyny wysuwa się perłowy różaniec
i jak grom spada na ziemię.
Umarło 100 tysięcy „zdrowasiek” o przeżycie.

Helena Schoen-Żmija, lat 16

Autorka wiersza jest laureatką V edycji Ogólnopolskiego konkursu poetycko-plastycznego „Poetyckie Jaskółki” 2020 organizowanego przez Fundację. Nagrodzony wiersz znalazł się w piątym tomiku Poetyckich Jaskółek.

Ciekawostki

Za nami osiem edycji konkursu, w poprzednich udział wzięło:

2013	5 tysięcy uczniów z 285 szkół Małopolski
2014	7 786 uczniów z 348 szkół Małopolski
2015	8 662 uczniów z 369 szkół Małopolski
2016	16 000 uczniów z 506 szkół Małopolski, pojedyncze szkoły z województw świętokrzyskiego i łódzkiego
2017	13 000 uczniów z 583 szkół Małopolski i województwa śląskiego, pojedyncze szkoły województw łódzkiego i świętokrzyskiego
2018	53 000 uczniów z województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, opolskiego, śląskiego, podkarpackiego, pojedyncze szkoły z łódzkiego i świętokrzyskiego
2019	22 000 uczniów z województw: dolnośląskiego, małopolskiego, opolskiego, śląskiego, świętokrzyskiego podkarpackiego, pojedyncze szkoły z łódzkiego i polonijne z Ukrainy i Białorusi
2020	25 000 uczniów z 1075 szkół województw: dolnośląskiego, małopolskiego, opolskiego, śląskiego, podkarpackiego, pomorskiego i świętokrzyskiego oraz pojedyncze z wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego oraz lubelskiego

Warto w tym miejscu dodać, że w roku jubileuszowym (2018) zostało nasze dyktando zgłoszone do Księgi Rekordów Guinnessa (Guinness World Records) w kategorii największej liczby uczestników dyktanda równocześnie piszących ten sam tekst.

Nasz wnoisek został zaakceptowany i pewnie ustanowilibyśmy rekord, gdyby nie... rekordowa ilość dokumentacji sprawozdawczej, której od nas oczekiwano. Na taki, tym razem, biurokratyczny rekord nie było nas jednak stać. Pozostała nam zatem Satysfakcja.

FARMONA jest laureatem wielu prestiżowych nagród i wyróżnień, w tym m.in.: Gazeli Biznesu, brązowym medalem Konsumentki Lider Jakości 2015. Business Centre Club uhonorował Laboratorium Kosmetyków Naturalnych Farmona tytułem „Firmy Dobrze Widzianej 2015”. W 2012 roku firma otrzymała prestiżowe wyróżnienie – Nagrodę Gospodarczą Prezydenta RP za Ład Korporacyjny i Społeczną Odpowiedzialność Biznesu. Jest wreszcie FARMONA fundatorem corocznych stypendiów dla laureatów konkursu „Matura na 100 procent”, wspiera i kibicuje Fundacji w realizowanych przez nią projektach z zakresu edukacji humanistycznej i obywatelskiej adresowanych do młodzieży, m.in. Dyktando Niepodległościowe. Firma FARMONA uzyskała również tytuł Filantrop Krakowa 2015.

FUNDACJA „ZAWSZE WARTO”

Dyktando Niepodległościowe „Po polsku o historii” jest ważnym, ale jednym z wielu projektów edukacyjnych realizowanych przez naszą Fundację.

Przy okazji długo oczekiwanego finału VIII edycji projektu, niestety bez oczekiwanej corocznie Gali, ale tradycyjnie nie bez nagród i dyplomów, przygotowaliśmy też Biuletyn z myślą przewodnią, by był formą zaproszenia do udziału w innych przedsięwzięciach realizowanych przez Fundację.

Najstarszy z naszych projektów to **HERBACIARNIA NAUKOWA**, realizowana od 14 już lat wspólnie z Polską Akademią Umiejętności.

To comiesięczne spotkania w siedzibie PAU, zawsze w pierwszy czwartek miesiąca, zawsze o 16.00 z najwybitniejszymi przedstawicielami świata sztuki, kultury i nauki, czasem dyplomatami. Ludźmi z pasjami i życiową misją.

Za nami już ponad 130 takich spotkań, przed nami wciąż nowe poszukiwania i wyzwania. Lista naszych dotychczasowych gości dostępna jest na naszej stronie: www.zawszewarto.pl

MATURA NA 100 PROCENT to ogólnopolski projekt dedykowany corocznie najlepszym polskim maturzystom.

Wspólnie z partnerem merytorycznym – Centralną Komisją Egzaminacyjną, wybieramy najlepszych polskich maturzystów, promując i nagradzając ich wyniki, rekomendując ich potencjał najlepszym polskim i zagranicznym uczelniom.

Coroczne spotkania laureatów odbywają się w największych miastach akademickich i mają za zadanie przybliżenie uczestnikom Gali środowiska akademickiego miasta-gospodarza, nie zapominając przy tym o promocji szkół ponadpodstawowych tworzących warunki do osiągnięcia tak znakomych wyników przez swoich absolwentów.

Dotychczasowe Gali finałowe odbywały się: w Krakowie (2013 i 2014), we Wrocławiu (2016), w Warszawie (2017), w Lublinie (2018), w Gdyni (2019), a w 2020 w Katowicach.

Współorganizatorami tych spotkań i gospodarzami byli prezydenci miast. W kolejnych latach zaprosili nas: Prezydent Rzeszowa (2021) oraz Prezydent Łodzi (2022).

JESIENNE ŚWIĘTO POETÓW to coroczny, ogólnopolski otwarty konkurs na najciekawsze happeningi poetyckie na terenie szkół, oraz konkurs poetycko-plastyczny „Poetyckie Jaskółki”.

Podsumowaniem konkursu są nagrody dla szkół, a dla autorów nagrodzonych prac publikacja wyróżnionych wierszy i grafik w kolejnym tomiku „Poetyckich Jaskółek”. Swoimi nazwiskami rekomendują tomiki najwybitniejsi polscy poeci (2016 – Ewa Lipska, 2017 – Wisława Szymborska, 2018 – Wojciech Bonowicz, 2019 – Adam Zagajewski, 2020 – Bronisław Maj).

Podsumowaniem projektu jest coroczna Gala i koncert poetycki połączone z promocją kolejnego tomiku.

Ponadto:

- przy Fundacji „Zawsze Warto” działa certyfikowane **Centrum Zimbardo dla Młodzieży**, a nasi nauczyciele-wolontariusze mają uprawnienia do prowadzenia szkoleń i warsztatów dobrych praktyk w zakresie Projektu Bohaterskiej Wyobraźni (z ang. HIP). Zapraszamy zainteresowane szkoły i nauczycieli.
- prowadzimy również: **Muzyczną Akademię Malucha**, adresowaną do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III, w każdą trzecią niedzielę miesiąca organizujemy z POSM II st. im. F. Chopina „Poranki muzyczne” w Salonie Radziwiłłowskim w siedzibie naszej Fundacji.

KRAKÓW I MAŁOPOLSKA – ZAWSZE WARTO to nasza najnowsza propozycja. Adresujemy ją do zaprzyjaźnionych i współpracujących z nami szkół w całej Polsce.

To zaproszenie do odwiedzenia naszego miasta i regionu według standardów szkolnej podstawy programowej, realizowanych na różnych poziomach edukacji szkolnej bądź według indywidualnych oczekiwań klas i szkół.

Zapewnimy Państwu program, wybierzemy atrakcyjne miejsca noclegowe oraz dobry catering w czasie wizyty w Małopolsce. Dla wszystkich grup, które zechcą przyjechać do Krakowa w pierwszy czwartek miesiąca, zapewniamy, w ramach naszej Herbaciarni Naukowej, atrakcyjny wykład w siedzibie Polskiej Akademii Umiejętności.

Dla zainteresowanych kameralnymi spotkaniami z najwybitniejszymi przedstawicielami krakowskiej nauki i kultury zorganizujemy takie spotkanie „przy herbatce” w naszym Salonie Radziwiłłowskim w samym centrum Krakowa.

Na życzenie każdej z zainteresowanych szkół czy klas przygotowujemy indywidualną ofertę programową i pobytową w Krakowie i Małopolsce.

